

Laurence Sterne

*Jsem přesvědčen,
že si člověk
každým úsměvem
prodlužuje život.*

Vážené posluchačky, vážení posluchači,

letošní léto bylo sice pěkné, ale přesto se většina posluchačů už těšila, až zase zasedne do školních lavic a bude nasávat nové informace z přednášek. Jak jen proběhly nezbytné zápisy, zařadili jsme už na konec září akce s naším Klubem a letos to byla exkurze do CAMPu a vycházka po Kampě. Další program Klubu je již na webové stránce a rovněž na nástěnce.

Přeji Vám hodně hezkých zážitků nejen z přednášek Vaše

..

Obsah

<i>Aktuality z naší U3V.....</i>	<i>1</i>
<i>Čriepky spoza hranic.....</i>	<i>3</i>
<i>Príspevky našich posluchačů</i>	<i>6</i>
<i>Zajímavosti.....</i>	<i>10</i>
<i>Zábavný koutek.....</i>	<i>16</i>

Aktuality z naší U3V

Vážení a milí posluchači a posluchačky,

s velkou radostí vás vítáme v novém akademickém roce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v rámci Univerzity třetího věku. Naše programy celoživotního vzdělávání, které organizuje Oddělení komerčních programů a mezisektorové spolupráce, kombinují tradiční humanitní hodnoty s moderními prvky, abychom vám nabídli inspirativní a aktuální vzdělávací zážitky.

Univerzita třetího věku na Filozofické fakultě UK patří mezi nejrozmanitější a největší svého druhu v České republice. Každoročně přivítá tisíce účastníků, kteří formou přednášek, seminářů a diskuzí objevují nové pohledy na filozofii, historii, umění, literaturu, sociální a přírodní vědy, a přitom nezapomínáme ani na dynamický rozvoj digitálních a mediálních kompetencí.

Rádi bychom se postupně více zaměřili na moderní témata, která reflektují měnící se společnost a vzdělávací potřeby současných účastníků Univerzity třetího věku. V akademickém roce 2025/2026 tyto programy Vám ještě nenabídneme, chceme tímto směrem připravit půdu a nastavit jasný trend pro blízkou budoucnost, který vám včas představíme.

Vedle těchto budoucích inovací budeme i nadále rozšiřovat nabídku pohybových a tělovýchovných aktivit, které jsou pro naše posluchače velmi oblíbené. Rádi bychom vám nabídli i nové programy spojující kulturu a fyzickou aktivitu.

Akademický rok 2025/2026 tak nabídne nejen kontinuitu a kvalitu, ale i nastavení moderního směru vzdělávání, který reflektuje potřeby a zájmy všech generací.

Aktuální informace o zápisech, rozvrzích a podmínkách studia najdete na webu fakulty v sekci **Univerzita třetího věku** spolu s **katalogem kurzů**. Akademický rok tradičně zakončí slavnostní předání osvědčení úspěšným absolventům.

Vážíme si důvěry a zájmu všech našich posluchačů, kteří svým nadšením a aktivitou potvrzují, že vzdělávání nemá věkovou hranici. Přejeme vám úspěšný akademický rok plný inspirace, nových přátelství a radosti z poznávání – a těšíme se na společné setkání na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Těšíme se na společné objevování nových obzorů a posilování našeho akademického společenství.

Za Centrum dalšího vzdělávání,

Mgr. Jakub Bronec, Ph.D.

Čriepky spoza hraníc

Zlatá promócia

Donedávna sa mi podujatie na počesť niečoho "ZLATÉHO" vždy spájalo s oslavou "zlatej svatby". Dnes už viem, že mnohé vysoké školy organizujú aj slávnosť "ZLATÝCH PROMÓCIÍ", pretože som v juni 2025 bola priamym účastníkom takejto akcie.

Všetko sa to začalo ešte pred Vianocami 2024. Nášho spolužiaka "Friga " z Olomouca, ktorý každé dva roky organizuje naše stretnutia spolužiakov, oslovil bývalý starší absolvent fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy, že sa pokúša presadiť na Žilinskej univerzite podľa vzoru iných univerzít v Českej republike poriadanie tzv. "Zlaté promócie" pre ročníky absolventov s ukončením v roku 1975 a v rokoch starších.

Snahu o takúto akciu prejavila nielen samotná univerzita, ale aj samotní absolventi. A tak začal proces e - mailovej komunikácie medzi "hovorcom akcie " Frigom a nami - absolventami a Frigom a Žilinskou univerzitou. Náš spolužiak Frigo spolu s ďalším spolužiakom Pepom osobne navštívili vedenie fakulty Prevádzky, ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity /ďalej len PEDaS ŽU/ a dohodli termín Zlatej promócie a tézy slávnostnej akcie.

Zhruba dva mesiace pred promóciami nám - prihláseným účastníkom promócie - z katedry železničnej dopravy bolo emailom zaslané oficiálne pozvanie a podrobný scénar Zlatej promócie.

Nakoniec nastal náš deň Zlatých promócií. Do Žiliny sa zbíhali postarší páni v tmavých oblekoch a dámy prevažne v letných kostýmoch. Niektorí prichádzali motorovými vozidlami a mnohí samozrejme aj vlakmi. Dostať sa do areálu ŽU na Veľký diel pre motorizovaných účastníkov pomocou GPS navigácie nebol problém. Škola pre nich vyhradila aj bezplatné miesta na parkovanie. Na príchodzích spolužiakov vlakmi som si osobne počkala na železničnej stanici s plagátikom "Zlaté promócie". Okolo mňa sa zhromaždilo veľa neznámych tvári. Veď to boli absolventi z rokov 1975 a pár ročníkov končiacich pred nami.

Hoci mnohí už nejaké informácie o doprave v meste Žilina mali, so záujmom a vďakou uvítali moje vysvetlenie, ktorým trolejbusom sa do cieľa dostanú najlepšie, aká je pre nich cieľová zastávka a hlavne aké cestovné lístky MHD majú použiť nielen pre seba, ale aj pre svojich rodinných príslušníkov, ktorí prišli s nimi. Správne orazený cestovný lístok bolo hlavným cieľom mojej informácie, aby sa tak vyhli nepríjemnostiam s dopravnými revízormi, ktorí v Žiline majú povesť "prísnych a nekompromisných kontrolórov". Nakoľko areál Žilinskej univerzity sa nachádza na konci južnej časti mesta, skoro pol hodinová cesta trolejbusom bola pre nich exkurziou po meste, ktoré poznali pred 50 - timi rokmi.

odľa informácií z katedri železničnej dopravy Žilinskej univerzity/ ďalej len ŽU/, sa slávnostného aktu v aule ŽU na Veľkom Dieli zúčastnilo viac ako 50 absolventov. Najstarší zúčastnení absolventi ukončili štúdium na uvedenej katedre v roku 1965 a “najmladší” v roku 1975.

Pred aulou nastalo veľké víťanie spolužiakov. Niektorí sa spoznali hneď, poniektorí, ktorí nechodia na stretnutia si sami vyhľadali svojich spolužiakov. Usporiadatelia promócie nás menovite podľa abecedy pozývali do auly, “usádzali na vyhradené miestá” a v stručnosti nás oboznámili s postupom ako budeme prichádza k promotérovi a dekanovi školy. Celý akt promócie začal slovenskou hymnou, potom nasledovalo predstavenie senátu, absolventov, príhovor dekana Fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov Žilinskej univerzity/ ďalej len dekan F PEDS ŽU/, príhovor jedného z absolventov a obnovenie promočného sľubu .

Nakoniec nám dekan F PEDS ŽU odovzdal Zlatý diplom. Po zaznení študentskej hymny “Gaudeamus” slávnosť skončila. Nastalo hromadné fotenie a prechádzka po dopravných sálach, ktoré slúžia k odbornej výuke pre študentov denného štúdia v odbore železničnej dopravy.

Atmosféra v aule bola plná emócií. Nejednému z nás vypadla slzička dojatia pri príhovore členov senátu, ale zaznel aj smiech a potlesk pri promočnom príhovore jedného z nás absolventov, ktorí spomienky na roky našich štúdií prezentoval ako prechádzku po Žiline z internátov, do jednotlivých budov školy a na železničnú stanicu. Cestu z internátov do budov školy roztrúsených po meste sme päť rokov bežne absolvovali peši každý deň od pondelka až do soboty, jeden týždeň ráno a pred obedom /týždeň “A”/ a druhý týždeň poobede a večer /týždeň “B”/. V týchto spomienkách mnohým nám pripomenul aj miesta , kde sme skupinovo chodili na pivo, kde sme bežne chodili oslavovať skúšky, kde sme chodili do kina a na rôzne hudobné festivaly, kde spolužiaci videli prvý krát naživo stryptýz a kde sme chodili randiť - to všetko patrilo k nášmu študentskému životu plného elánu a zvedavosti.

Na záver by som uviedla aj pár myšlienok, ktoré vystihujú nás študentov spolu študujúcich na tejto škole pochádzajúcich z Čiech, Moravy a Slovenska :

„Každého z nás po skončení štúdií pohltil neutíchajúci kolobeh života, rozprchlí sme sa každý na inú stranu našej vlasti, i do zahraničia... Napriek tomu sme na seba nikdy nezabudli a pravidelne sa stretávame. Tá radosť je taká, že nás drží pri sebe a vždy, keď sa stretneme, omladneme.“

Autor článku :

Ing. Anna Frličková, študentka U3V

Foto : z katedry “ Železničná doprava”

Vysvetlivky :

Jún - červen

Frigo - náš spoľahlivý spolužiak, vlastným menom František, ktorí celé roky je organizátorom ročníkových stretnutí

ŽU, Veľký Diel - Žilinská univerzita, situovaná na konci južnej časti mesta v lokalite Veľký Diel

MHD - mestská hromadná doprava

Příspěvky našich posluchačů

Kouzelná slovíčka

Vážení „spolustudující“, dva měsíce uplynuly a prázdniny jsou „fuč“! Začínáme nový školní – pardon – akademický rok. Tento rok nezačíná v klidném období. Ať u nás v Evropě, ale i v ostatním světě jsou válečné konflikty. Drony, které byly určeny k tomu, aby pomáhaly, rozbíjejí, ničí a zabíjejí. Je zde i další vyzbrojování armády vzhledem k obraně našeho státu. Přemýšlela jsem o tom, co napsat do třetího čísla Blogu roku 2025. Vzpomněla jsem si na slovíčka, která mizí i z našeho slovníku a sice jsou „kouzelná“.

Když jsme byli malé děti, tak kouzelným slůvkem pro nás byla zaklínadla v pohádkách, která pronášeli kouzelníci. Také čarodějové, dobré čarodějky, ale i zlé čarodějnice. A nenapadlo nás, že kouzelným slovem je pozdrav a jednoduchá slovíčka „prosím a děkuji“. Pozdrav, prosba i poděkování nám usnadňují komunikaci, vlastně i život. Vždyť jsou zadarmo. S úsměvem vstoupíme do obchodu, kde mi nedávno paní prodavačka řekla; že jsem teprve druhá, kdo jí ten den dal „pěkné pozdravení“. Slova „dobrý den, dobré ráno“ vyloudí úsměv i na tváři jinak stále podmračeného souseda. A co teprve „prosím a děkuji“ také dělají zázraky. Nejenom na veřejnosti, ve společnosti, mezi přáteli, v zaměstnání. Ale i v rodině. Z vlastní zkušenosti vím, že je potřeba tahle kouzelná slůvka „dávkovat“ co nejvíce. Měla by být nejen vzácným, ale i velmi žádaným „kořením“. Někdy, ač je to k nevíře, musíme je učit i tam, kde by měla být samozřejmostí. „Dobrý den, na shledanou, prosím a děkuji“ nám symbolicky „otvírají“ cestu jeden k druhému, zkrátka „k lidem“!

Záleží i na hlasové intonaci, jaký mají účinek. Někdy je použijeme i s ironickým nádechem: „To ti teda pěkně děkuju!“ Myslím si, že to vyjádří naše rozpoložení nebo zklamání daleko víc, než „vodopád“ výčitek a opovržení. „Majstrštykem“ (mistrovským kouskem) je v „děkovací oblasti“ vyjádření vděku za dárek, který není zrovna „naším šálkem čaje“. Jistě víte, o čem mluvím, vlastně píšu. I tady se sluší poděkovat, záleží také na tom, od koho dárek je. Ale to už je na další „povídání“.

Nonverbální komunikace, co to asi je? Nebojte se, nechci nikomu nadávat. Je to, dá se říci, dorozumívání beze slov. Patří sem pohled, úsměv (mimika obličeje); pokynutí rukou, kývnutí hlavou, malý úklon. Zkrátka pozdrav, poděkování gestem. Zde mám i jeden osobní zážitek. Vystupovala jsem z tramvaje a nevšimla jsem si, že za mnou je muž o francouzských holích. Byl ještě poměrně mladý, ale jeho postižení bylo velmi patrné. Tak jsem alespoň rychle nastavila obě ruce, abych mu usnadnila pohyb. Nikdy nezapomenu na jeho pohled, na výraz v očích, kterým mi děkoval. V těch očích se zaleskly i slzy a s výrazem nesmírného vděku mi lehce stiskl předloktí.

V současnosti je v oblibě vše, co je takzvaně „Retro“. Víte, že sem patří i smeknutí klobouku? Tím zdravili pánové, ale ten klobouk museli mít na hlavě. Víím, že každý z nás má své zkušenosti

s těmito „kouzelnými slovy“. Známe mnoho jejich variant. Já jsem jen chtěla připomenout, že jsou někdy účinnější než zázračná medicína.

Mám před sebou básničku „Kouzelná slůvka“, kterou jsem dostala od našeho mladšího vnuka Vašíka, který byl tehdy v první třídě. A teď už je „Třeták“! A ráda se s vámi o ni podělím:

„Vždy nám v nouzi pomohou, jsou tu s námi každý den. Prosím, díky, dobrý den, na shledanou, krásný sen!

Ten, kdo je zná, kouzlit umí, s nimi všechno dokáže. Každý mu hned porozumí, rád mu cestu ukáže.

Ten, kdo pomoc vrátit umí, kdo pomůže vždy a rád. Tomu každý porozumí, ať je to člověk neznámý, nebo kamarád.

Ten, kdo úsměv oplatí úsměvem a jako paprsky sluníčka prozáří celý den. Tak pro něj také ostatní budou mít úsměvy jen.

Ten, kdo na ně zapomíná, kamarády ztratí hned. Když má pro ně ústa líná, smutný bude pro něj svět.“

Přeji všem jen hezké dny a děkuji vám, že jste si mé povídání přečetli.

Věra Voženílková

posluchačka U3V

Podzimní zamyšlení

Mám ráda procházky lesem v tomhle ročním období, kdy ranní mlhy a chládek vystřídá odpolední teplo a sluníčko, probleskující mezi stromy. Zelené jehličí, červené jeřabiny a šípky, zlátnoucí listí, černající ostružiny, sluncem zalité paseky a rozkvetlý vřes. A když z mechu občas vykoukne i nějaký ten hříbek, jsem úplně spokojená. Můj sen je maličká chaloupka uprostřed lesa. Doma se mi smějí když říkám, že až se příště narodím, chtěla bych být hajným. Jsem sice městský člověk, ale přírodu ke svému životu potřebuji. Jedině tam ze mě všechno spadne, zapomenu na starosti a cítím se svobodně a volně.

Nastávající podzim je dobou, kdy se z procházek nevracím s prázdnou, to se nejlépe sbírají různé květiny a bylinky na sušení. Pěkná větvička s podzimním listím, jeřabiny, šípky nebo kaštany mohou být součástí květinové výzdoby či podzimní dekorace vašeho bytu.

Čím víc se příroda blíží k zimnímu spánku, tím víc se člověk snaží zachytit její kouzlo. Je to jeden ze způsobů, který nás nic nestojí, jen trochu fantazie.

Řecký filozof *Epikúros* napsal už kolem roku 300 před naším letopočtem:

„Budeš-li žít podle přírody, nebudeš nikdy chudý, pakliže podle svých představ, nebudeš nikdy bohatý.“

Myslím si, že žít podle přírody už téměř neumíme. Doba, kdy jsme poroučeli větru a dešti je na štěstí za námi, a tak máme jedinečnou možnost navázat tam, kde jsme kdysi přestali.

Johann Sebastian Bach

Johann Sebastian Bach se narodil 21.3.1685 v duryšském Eisenbachu ve středovýchodním Německu jako osmé dítě hudebníka Johanna Ambrozia Bacha. Rodiče mu velmi brzy zemřeli a o Johanna se staral jeho starší bratr Johann Christophen, který ho naučil základy hry na klavír, na varhany i první hudební teorii. Johann Sebastian byl hudebně velmi nadaný. Další vzdělání získal na protestantské škole v Eisenbachu, odkud ale brzy odešel i se svým starším bratrem. Odešli do Ohrdrufu, kde bratr Johann Christophen působil jako varhaník. Dál učil svého nadaného bratra hře na varhany, ale kvůli těžké finanční situaci rodiny odchází patnáctiletý Johann Sebastian do Luneburgu, kde se stává sborovým sopránistou. Po třech letech dokončil středoškolské vzdělání a další hudební znalosti a v roce 1703 se stal houslistou městského orchestru ve Výmaru. Tam se setkal se slavným varhaníkem Eflerem a stal se jeho žákem, ale dosáhl takového mistrovství, že se v osmnácti letech sám stal varhaníkem v Armstadt. Brzy se oženil se svojí vzdálenou sestřenicí Marií Barbarou a odstěhoval se zpět do Výmaru, kde dostal místo varhaníka. Manželka Marie Barbara mu porodila sedm dětí, ale přežili jen tři chlapi, kteří se v dospělosti také stali známými hudebníky. Bach získal výjimečné postavení na knížecím dvoře u knížete Leopolda, byl ředitelem a zároveň kapelníkem sedmnáctičlenného orchestru. Když byl na služebním pobytu v Karlových Varech, jeho manželka onemocněla a náhle zemřela. Po roce se Bach znovu oženil, vzal si za manželku o šestnáct let mladší nadějnou sopránistku, dceru dvorního hudebníka Annu Magdalenu, se kterou měl dalších třináct dětí, ale pouze šest z nich se dožilo dospělosti. Manželka Anna Magdalena mu pomáhala, přepisovala jeho skladby, podporovala ho v práci a starala se o něj až do konce jeho dní.

I když posledních deset let Bachova života bylo naplněno uměleckou tvorbou, počty a rodinnou pohodou, jeho celkový zdravotní stav se stále horšil, špatně viděl, až nakonec úplně oslepl.

Johann Sebastian Bach zemřel 28. Července 1750 na cévní mozkovou příhodu, uprostřed své rodiny. Pochován je v kostele svatého Tomáše v Lipsku.

A tak odešel jeden z největších hudebních skladatelů všech dob, virtuos hry na klávesové nástroje a skladatel barokní hudby. Víme o dochovaných 1126 hudebních kompozicích. I když byl Bach hluboce věřícím člověkem, byl i spořádaným otcem rodiny a měl smysl pro běžné pozemské radosti. To všechno se následně odrazilo i v jeho hudbě, která nás na jedné straně povznáší do nebeských výšin, ale přesto stojíme pevně nohama na zemi. Stačí si jen přehrát jeho Braniborské koncerty, Vánoční oratorium, Dobře temperovaný klavír nebo Ave Maria.

Nový školní rok

Letní prázdniny uběhly jako voda. Dva měsíce volna byly za námi i se všemi letními zážitky, a my jsme se těšili na nový školní rok, na své kamarády, na nové učebnice a na to, až opět usedneme do školních lavic. Většinou jsme měli i nové oblečení, protože přes prázdniny jsme vyrostli a skoro všechno nám bylo malé. Maminka nám ke školním věcem koupila vždycky i nějaké dobroty, aby nám ten začátek školy osladila. A proč ne? Kdo z vás povede do školy prvňáčka? Jestli maminka s tátou nebo babička s dědou, bude to velký den pro všechny.

V Německu je dobrým zvykem osladit prvňáčkům vstup mezi školáky kornoutem cukroví. Zdá se mi, že je to dobrý zvyk, který bychom mohli také zavést. Vždyť i naši prvňáčci si na 1. září trochu té slávy zaslouží. Není to moc optimistické tvrzení? Tak nevím.

Optimismus je sklon k posuzování skutečností z té lepší stránky, snaha vidět vše v lepším světle a věřit ve šťastný konec všeho, co se našeho života týká. Kdo z nás ale dokáže koukat den co den na svět optimisticky? V poslední době se mi zdá, že je to právě naopak. Že svět je plný pesimistů, kteří si stále na něco stěžují a všechno vidí černě. Ať si přečtete zprávy, posloucháte rozhlas, televizi nebo někoho v metru či na zastávce autobusů, ať se bavíte s kýmkoli, každý řeší nějaký problém. Ale kdo vlastně ten optimista je?

Optimista je člověk, který přijde v pondělí ráno do práce a s úsměvem řekne: „Tak a pozítří už je středa.“

I když nám není každý den do smíchu, snad je přece jen lepší dívat se na všechno z té veselejší stránky, a to nejenom na 1. září.

Vladana Machiánová

Zajímavosti

Toulky Prahou X

V předchozím díle našeho toulání po zajímavostech Prahy jsme poznávali ozdobné ochranné patníky, chránící nároží, fasády či vjezdy domů. Také dnes se zaměříme na jejich další druhy.

Baroko do Prahy přineslo výstavbu rozlehlých paláců a významných budov. To znamenalo i změnu funkce ozdobných patníků - nyní se stavěly také samostatně, seřazené do řad tak, aby chránily průčelí těchto objektů, ale i jiných památek či prostranství. Ani tady se nám nedochovaly žádné zmínky o jejich tvůrcích. Dnes patníky spíše zabraňují nepovolenému vjezdu nebo parkování aut. Stejně jako v minulém díle putování za ozdobnými patníky se opět nejednalo o „pásovou výrobu“, také zde platí pestrost ve velikosti, tvaru, materiálu i provedení. Nemusí se ale jednat jen o historické patníky, i naši současníci umí dát patníku zajímavou tvář (někdy i příběh).

Hledat řešení dnešních hádanek začneme na Starém Městě, u té třetí musíme přejít most na Malou Stranu. V tomto jediném případě známe autora. A nezapomeňte – i dnes se dobře dívejte a jistě uvidíte i další nárožníky, nárazníky a osadníky.

A

B

C

Řešení:

A – Malé náměstí, Staré Město Pražské

B - Betlémské náměstí, Staré Město Pražské

C - Malostranské náměstí (horní) – novodobá řada patníků před palácem, kde sídlil v letech 1622 – 1627 „krvavý“ místodržící Karel z Lichtenštejna, nechvalně proslulý organizátor popravy dvaceti sedmi vůdců stavovského odboje. Shodný počet kovových patníků, kdy každá hlava patníku je jiná, je stylizovaným zobrazením popravených českých pánů. Umístění patníků připomíná, že tento palác získal Karel z Lichtenštejna právě za tuto hrůznou odstrašující veřejnou popravu.

Autorem unikátních patníků je sochař Karel Nepraš, byly sem umístěny v roce 1993.

Pozorným čtenářům blogu jistě neuniklo, že dílo toho sochaře jsme hledali už na Žižkově – byla ta druhá jezdecká socha této rázovité pražské čtvrti, připomínající J. Haška,.

Podzimní čas můžete využít i k dalším toulkám, Praha nabízí mnoho zajímavých míst. A pokud budete hledat cíl své vycházky, možná také vás osloví půvabná inspirace básníka Jiřího Žáčka z knihy Kolik má Praha věží. Mně připomněla, že najít je můžeme v každé části Prahy. Na našich vycházkách i v blogovém toulání.

Prstem po Praze

Na Smíchově jsem se smál,
ve Strašnicích jsem se bál,
v Kobylisích jsem jel na kobyle,
řehtala se na mě roztomile,
Hrdlořezům jsem se vyhnul zdaleka,
vždyť tam klidně zamordují člověka,
Malá Strana byla malá,
šel jsem v podřepu,
v Řeporyjích jsem byl pro řepu,
ve Vysočanech jsem koukal
na svět z vysoka,
ve Vokovicích mi padla
saze do voka,
v Hostivaři vařili mi dobroty,
aby mi co nejvíc kápli do noty,
v Motole jsem potkal motolici,
když se motolila po ulici,

na Letné jsem vzletěl s odvahou,
na Letné jsem vzletěl s odvahou,
abych zblízka viděl slunce
nad Prahou,
v Střešovicích jsem si
dřepl na střechu,
abych viděl každou neplechu,
v Kyjích na mě vzali kyje,
ale to by byla dlouhá historie,
v Bubenči mi hráli na buben,
já měl z toho hlavu jako kedluben,
v Libuši jsem potkal tetu Libuši,
ta mě vytahala za uši,
v Ďáblicích jsem viděl samé ďábly,
a že byla zima, frňáky je zábly.
Bylo toho na mě moc –
a tím končím,
dobrou noc!

Zapomenutá slova

Akvamanile

Do Evropy se dostalo z islámských zemí přes Španělsko. Tato stříbrná nádoba měla ve středověku tvar jezdcе na koni. Používá se od středověku až po dnes k obřadnímu umývání rukou než se kněz dotýká hostií a vína.

Alba

Je základním liturgickým oděvem, který symbolizuje křest. Má tvar dlouhé košile se širokými rukávy. Jako povinný oděv ji nosí osoby liturgicky činné, především katoličtí kněží.

Alkovna

Je označení pro výklenek, nebo postranní místnost bez oken. Slovo pochází ze španělského alcoba.

Apsida

Je polokruhový výklenek v římských termách, bazilikách a chrámech, která je určena pro sochy božstev nebo významných osobností.

Arkáda

Je výraz pro stavební oblouk. Používala se v chrámech, kde sloužila k oddělení jednotlivých lodí.

Arkýř

Je výstupek

Astroláb

Je přístroj, který dříve astronomové a astrologové používali na určování a předpovídání poloh hvězd a Slunce a určování místního času.

Baldachýn

Zhotovuje se z textilu nebo jde o pevnou desku ze dřeva či kamene. Zejména v barokních kostelích bývá bohatě zdobený řezbou a zlatem.

Balustráda

Je ozdobné zábradlí vytvořené pomocí nízkých sloupů. Uplatňuje se většinou na schodištích, terasách a balkonech.

Bandalír

Býval v minulosti nezbytnou součástí vojenských uniforem. Jde o široké šerpy, které si vojáci přehazovali přes ramena. V 15. a 16. století sloužily k zavěšování pracovnice, doutnáku či koudele.

Bandaska

Je plechová nádoba s uchem. Sloužila k přenášení tekutin, především polévek.

Bankocetle

Byly první papírové peníze používané na českém území zavedené Marií Terezií. Jednalo se o tzv. státovky, nikoli bankovky. Měly nucený oběh a soukromé objekty nebyly povinny je přijímat.

Baptisterium

Je ranně křesťanská stavba, která sloužila ke křtům. Stála nezávisle na kostele a v jejím středu se nacházel bazén, kde se ponořovaly křtěné osoby.

Barbakán

Je fortifikační prvek sloužící k lepší obranně brány. Ochraňoval před dělostřelbou a umožňoval obráncům bránu chráněný přístup nad její prostory.

Bašta

Byla zpevňujícím prvkem opevnění. Nejstarší se stavěly ve 14. století. V 15. a 16. století se zvětšovaly a měly větší střílny pro děla.

Bazilika

Je původně stavby v antickém Řecku. Ve středověku se bazilika stala čestným titulem některých kostelů, zpravidla sídel vyšších církevních hodnostářů.

Bergfrit

Je okrouhá hlavní věž hradu. V případě potřeby sloužila obráncům jako poslední útočiště. Z obranných důvodů byla přístupná pouze po snadno odstranitelném můstku ve vyšším patře.

Biret

Sloužil jako součást církevních a univerzitních oděvů. Dodnes si uchovává tradiční podobu tuhé čtvercové čapky se střapcem.

Boží muka

Jsou malé sloupky nebo pilíře s křížkem na vrcholu. Často mívají nahoře prostor se soškou nebo výklenky na svaté obrázky.

Brakteát

Je stříbrná jednostranná mince knoflíkového tvaru z velmi tenkého střížku. Byly zavedeny ve 13. století Přemyslem Otakarem I a nahradily znehodnocené denáry.

Brána

Měla od nejstarších časů podobu mříže, která se spouštěla před hradní bránou.

Bula

Na obrázku je pečeť buly, která je veřejnoprávní listina vydaná papežem nebo císařem. Používala se pro panovnické výnosy ve středověku. Dodnes se používá pro papežské buly.

Brokát

Je obchodní označení pro těžkou, bohatě vzorovanou tkaninu, obvykle se třpytivými nitěmi.

Bula

Na obrázku je pečeť buly, která je veřejnoprávní listina vydaná papežem nebo císařem. Používala se pro panovnické výnosy ve středověku. Dodnes se používá pro papežské buly.

Četba

Jiří Dobrylovský, Tvůrce českých moří, historický román

Naše země sice žádné moře nemá, ale kdo navštíví Třeboňsko, může si jako v nějakém přímořském kraji připadat. Za tuto romantickou krajinu vděčíme řadě velikánů, kteří v průběhu staletí kdysi zanedbaný kout Čech přetvářeli do současné podoby. Nejvýznamnějším z nich byl Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan, regent mocného rožmberského rodu a budovatel největších rybníčných kolosů nejen u nás, nýbrž v celém světě. Že byl geniálním stavitelem, ví skoro každý, méně se už ví, že byl také geniálním hospodářem a podnikatelem...

... Až do mého příchodu na Třeboňsko v roce 1571 byl výčet vodohospodářských staveb, jež jsem tím či oním způsobem realizoval, velice přehledný. A hlavně stručný. Vedle Počátku, který mi zkazil život, jsem opravil stoku u Libějovic, dále jsem vyměřil a postavil stoku z prastarého Žárského rybníka do Kapinosu, který byl rovněž mým dílem, založil jsem tři nové rybníky u Netolic, nijak zvlášť veliké, a konečně několik vodních nádrží ve Schwarzbachu, sloužících nejen k chovu ryb, ale i jako zdroj vody pro zdejší pivovar...

Zoë Kleinová, Kresby v prachu

Román je především příběhem o lásce. Jeho hrdinka Page, talentovaná archeoložka, už dvanáct let usilovně zkoumá pozůstatky starověku v izraelském Megidu. Zaujme ji příběh mladých arabských manželů, Ibrahíma a Naímy, kteří tvrdí, že se u nich zjevuje přízrak milenecké dvojice a každého, kdo k nim vstoupí, se díky tomu zmocní láska a touha. Page zahájí vykopávky pod jejich domem a zanedlouho učiní zázračné objevy – objeví svitek, který napsala záhadná Anatija, a rozhodne se předat její vášnivé poselství světu, i když tím riskuje svou profesionální pověst i život. Zároveň přijde na to, že má-li se zachránit, musí ze sebe setřást prach mrtvých a zbavit nevlastní bolestné minulosti...

Nechť má levá ruka raději zajme pravou, než abych byla svědkem toho, jak jeden národ zotročuje a ničí jiný, Nechť mé srdce raději odvěče mé nohy v řetězech, než abych byla svědkem toho, jak jeden panovník předvádí svou sílu na úkor jiného. Nechť jsou vlajky národů bílé a čisté a zvednuté na znamení velké kapitulace lidstva...

-Anatijin svitek 25,34-36

Víte, na jakou vzdálenost vidí zvířata?

Pes	400 m
Pštros	1 400 m
Žirafa	2 000 m
Kůň	500 m
Jestřáb	1 500 m
Kobra	5 m
Lev	400 m
Orel	3 200 m

Zábavný koutek

Doplňte část slova, kterou lze umístit před následující tři neúplná slova tak, aby vznikla správná slova. Počet pomlček v závorce naznačuje počet doplňovaných písmen.

Příklad:

(_ _ _)die, (_ _ _)plavba, (_ _ _)stroj – **paro**-die, **paro**-plavba, **paro**-stroj.

(_ _ _ _)biologie, (_ _ _ _)fon, (_ _ _ _)ten
(_ _ _ _)městský, (_ _ _ _)myslný, (_ _ _ _)statek
(_ _)řád, (_ _)řečit, (_ _)volný
(_ _ _ _)fyzika, (_ _ _ _)logie, (_ _ _ _)nomie
(_ _ _)litarizace, (_ _ _)se, (_ _ _)žon
(_ _ _)grafie, (_ _ _)kracie, (_ _ _)lice
(_ _)betes, (_ _)gnóza, (_ _)bolky
(_ _ _ _)lace, (_ _ _ _)lárka, (_ _ _ _)s
(_ _ _ _)lam, (_ _ _ _)plach, (_ _ _ _)vka
(_ _ _ _)hrud', (_ _ _ _)nožec, (_ _ _ _)lam
(_ _ _)tropní, (_ _ _)hlavý, (_ _ _)caust
(_ _ _)bina, (_ _ _)mela, (_ _ _)nténa
(_ _ _ _)drom, (_ _ _ _)naut, (_ _ _ _)politní
(_ _ _ _)dynamika, (_ _ _ _)hrnek, (_ _ _ _)vize
(_ _ _ _)jánský, (_ _ _ _)řečení, (_ _ _ _)stánek
(_ _ _)hřib, (_ _ _)milný, (_ _ _)zemský
(_ _ _ _ _)horský, (_ _ _ _ _)školák, (_ _ _ _ _)zdvižný
(_ _ _)děk, (_ _ _)chodem, (_ _ _)soudní
(_ _ _ _)milionář, (_ _ _ _)servis, (_ _ _ _)vitamin
(_ _ _)gon, (_ _ _)šutista, (_ _ _)ván

Najděte nejvíce slov začínající na...

ma..., mi..., mo..., mu...

la..., li..., lo..., lu...

ba..., bi..., bo..., bu...

da..., di..., do..., du...

Doplněte druhou část známých přísloví

Darovanému koni

Není šprochu

Sejde z očí

Host do domu

Každý svého štěstí

Kůň je jednou hříbětem

První vyhrání

Komu není shůry dáno

Co není v hlavě

S chutí do toho

Uzávěrka pro příští číslo je 16. prosince 2025

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Praha 15. října.2025